

ROZWIĄZANIE MAŁŻEŃSTWA
I STWIERDZENIE
NIEWAŻNOŚCI MAŁŻEŃSTWA
W SĄDACH KOŚCIELNYCH
PO REFORMIE
PAPIEŻA FRANCISZKA

Seweryn Świączny

3. WYDANIE

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
Wstęp	11

Rozdział I

Rozwiązanie małżeństwa	13
1. Rozwiązanie małżeństwa niedopełnionego	13
2. Przywilej Pawłowy	16
3. Przypadki rozwiązania małżeństwa <i>a lege</i>	18
4. Rozwiązanie małżeństwa na korzyść wiary	19

Rozdział II

Orzeczenie nieważności małżeństwa	23
1. Przyszkiody małżeńskie	23
1.1. Przyszkiody wieku	24
1.2. Przyszkiody niemocy płciowej	24
1.3. Przyszkiody węzła małżeńskiego	25
1.4. Przyszkiody różnej religii	26
1.4.1. Problem małżeństw mieszanych	28
1.4.2. Forma zawarcia małżeństwa mieszanego	29
1.5. Przyszkiody święceń	30
1.6. Przyszkiody publicznego wieczystego ślubu czystości	32
1.7. Przyszkiody uprowadzenia	33
1.8. Przyszkiody zabójstwa współmałżonka	34
1.9. Przyszkiody pokrewieństwa	35

1.10. Przeszkoda powinowactwa.....	36
1.11. Przeszkoda przyzwoitości publicznej.....	36
1.12. Przeszkoda pokrewieństwa prawnego.....	37
2. Konsens małżeński.....	38
2.1. Pojęcie konsensu małżeńskiego.....	38
2.2. Wiedza potrzebna do wyrażenia konsensu małżeńskiego.....	39
2.3. Wady konsensu.....	39
2.3.1. Niewystarczające używanie rozumu.....	40
2.3.2. Poważny brak rozeznania oceniającego co do istotnych praw i obowiązków małżeńskich wzajemnie przyjmowanych.....	41
2.3.3. Niezdolność do podjęcia istotnych obowiązków małżeńskich z przyczyn natury psychicznej.....	42
2.3.4. Błąd.....	46
2.3.5. Podstępne wprowadzenie w błąd.....	46
2.3.6. Błąd co do natury małżeństwa.....	47
2.3.7. Wiedza lub opinia nupturientów o nieważności małżeństwa.....	48
2.3.8. Konsens pozorny (symulowany).....	48
2.3.9. Konsens „pod warunkiem”.....	49
2.3.10. Przymus i bojaźń.....	50
2.4. Wyrażenie konsensu.....	52
2.4.1. Wyrażenie konsensu osobiście.....	52
2.4.2. Wyrażenie konsensu przez pełnomocnika.....	52
3. Forma zawarcia małżeństwa.....	53
3.1. Forma zwyczajna.....	53
3.1.1. Urzędowy świadek ślubu.....	54
3.1.2. Zwykły świadek ślubu.....	55
3.1.3. Parafia zawarcia małżeństwa.....	56
3.2. Forma nadzwyczajna.....	56
3.3. Miejsce zawarcia małżeństwa.....	57
3.4. Czas i liturgiczny obrzęd zawarcia małżeństwa.....	58
3.5. Odnotowanie faktu małżeństwa.....	58
3.6. Małżeństwo konkordatowe.....	59

Rozdział III

Procedura stwierdzenia nieważności małżeństwa.....	61
1. Miejsce prowadzenia procesu.....	61
2. Osoby mogące wnieść skargę (pozew) o stwierdzenie nieważności małżeństwa.....	62
3. Skarga powodowa (pozew).....	63
4. Postępowanie dowodowe w procesie zwykłym.....	68
5. Postępowanie dowodowe i wyrok w procesie skróconym.....	70
6. Przykłady „oczywistej nieważności” kwalifikujące sprawę do procesu skróconego.....	72
7. Wyrok w procesie zwykłym.....	74
8. Apelacja.....	75
9. Zawarcie nowego małżeństwa.....	76
10. Odnotowanie faktu stwierdzenia nieważności małżeństwa.....	77
11. Koszty sądowe i pomoc prawna.....	78

Aneks 1

Wzory pism procesowych.....	81
I. Wzór prośby o dyspensę papieską od małżeństwa niedopełnionego.....	82
1. Wzór pisma do Ojca Świętego.....	82
2. Wzór pisma do Biskupa diecezjalnego miejsca zamieszkania stałego lub tymczasowego z prośbą o poparcie petycji do Ojca Świętego.....	83
3. Wzór pisma do właściwego sądu kościelnego z prośbą o wszczęcie procedury umożliwiającej uzyskanie dyspensy od małżeństwa niedopełnionego.....	84
II. Wzór prośby o udzielenie przywileju wiary.....	86
1. Wzór pisma do Ojca Świętego.....	86
2. Wzór pisma do właściwego sądu kościelnego.....	87
III. Wzór skargi powodowej o stwierdzenie nieważności małżeństwa w procesie zwykłym.....	88

IV. Wzór pisma do Sygnatury Apostolskiej w sprawie wyznaczenia trzeciej instancji w Polsce	97
V. Wzór prośby o zniesienie klauzuli wyrokowej.....	98
VI. Wzór pisma o obniżenie kosztów sądowych lub o zwolnienie z nich	99
VII. Wzory niektórych pism otrzymywanych z sądu.....	100
1. Dekret przyjęcia skargi powodowej, wyznaczenia obrońcy węzła i powiadomienia stron	100
2. Zawiadomienie strony pozwanej o składzie Trybunału	102
3. Dekret oddalenia skargi powodowej.....	104
4. Zawiadomienie strony pozwanej o przyjęciu skargi powodowej.....	105
5. Wezwanie na ustalenie przedmiotu sporu.....	106
6. Zawiadomienie stron o dekrete zawiązania sporu.....	107
7. Wezwanie na przesłuchanie	108
8. Zawiadomienie o dekrete nieobecności w procesie	109
9. Zawiadomienie o powołaniu biegłego sądowego	110
10. Zawiadomienie o dekrete publikacji akt sprawy	111
11. Zawiadomienie o dekrete zamknięcia postępowania dowodowego.....	112
12. Zawiadomienie o obronach i uwagach	113
13. Zawiadomienie o wyroku (za nieważnością).....	114
14. Zawiadomienie o wyroku (za ważnością).....	115

Aneks 2

Adresy i telefony sądów kościelnych w Polsce oraz Trybunału Roty Rzymskiej i Sygnatury Apostolskiej	117
--	-----